

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1929 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och Karlskrona stad.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 15 februari 1929 dagtecknad proposition, (nr 103), vilken till förberedande behandling hänvisats till statsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden nämnda dag, föreslagit riksdagen att dels godkänna i statsrådsprotokollet omförmälda, den 27 september och den 4 oktober 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Karlskrona stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse, dels ock för bestridande av i § 2 i överenskommelsen angiven ersättning åt Karlskrona stad för budgetåret 1929/1930 under riksstatsens fjärde huvudtitel anvisa ett extra anslag av 225,750 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll inledningsvis anført följande:

»Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 31 januari 1902 uppdragit åt arméförvaltningens fortifikationsdepartement att med Karlskrona stad sluta avtal rörande upplåtelse till kronan av vissa för anläggande av kasernetablissemang för ett infanteriregemente (Karlskrona grenadjärregemente) och ett fästningsingenjörkompani (Göta ingenjörkårs fästningsingenjörkompani) erforderliga tomtplatser m. m., träffades mellan fortifikationsdepartementet och staden ett den 4 och den 12 september 1902 dagtecknat kontrakt i ämnet, vilket torde få fogas såsom bilaga (Bil. B) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. I ett därefter utfärdat, den 24 september och den 2 december 1903 dagtecknat upplåtelsebrev rörande de för anläggandet av ifrågavarande etablissemang av staden utan ersättning med äganderätt till kronan överlämnade områdena angavs den för infanteriregementets kasernetablissemang avsedda marken i areal innehålla 7 hektar 59 ar 60 kvadratmeter och den för fästningsingenjörkompaniets etablissemang avsedda marken 3 hektar 25 ar 84 kvadratmeter. Enligt av Kungl. Maj:t genom brev den 22 juni 1904 lämnat medgivande upprättades sedermera mellan kronan och staden ett den 11 och den 29 mars 1905 dagtecknat tilläggskontrakt till förenämnda

1902 års kontrakt, vari överenskoms, att det markområde, som jämlikt punkten 3:o i 1902 års kontrakt avsetts för anordnande av en skjutbana för de angivna truppförbanden, skulle utbytas mot visst annat staden tillhörigt område; och gällde för denna upplåtelse de villkor och bestämmelser, som upptagits uti punkten 3:o i 1902 års kontrakt, med det tillägget, att staden förband sig att icke å stadens mark i skjutbanans förlängning låta uppföra några byggnader.

Genom brev den 5 mars 1915 förordnade Kungl. Maj:t, att Karlskrona grenadjärregementes tredje bataljon — vars uppsättning kom till stånd på grund av 1914 års härordningsbeslut — skulle förläggas till Karlskrona, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade fortifikationsdepartementet att enligt ett av nämnda stad avgivet anbud sluta avtal med staden angående upplåtelse av viss för förläggningen erforderlig mark. Mellan fortifikationsdepartementet och staden slöts i anledning härav ett den 27 mars och den 22 september 1915 dagtecknat kontrakt i ämnet, vilket torde få fogas såsom bilaga (Bil. C) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. Den enligt detta kontrakt av Karlskrona stad till kronan med äganderätt utan ersättning överlämnade marken har angivits i areal innehålla 7 hektar 83 ar 51.38 kvadratmeter.»

Sedan departementschefen härefter redogjort för den av kasernkommittén verkställda utredningen ävensom arméförvaltningens fortifikationsdepartements, efter chefens för Kronobergs regementes detachement i Karlskrona och chefens för södra arméfördelningen hörande, i ärendet avgivna yttrande, har departementschefen för egen del anfört följande.

»Såsom av kasernkommitténs utredning framgår, har genomförandet av 1925 års riksdags beslut angående försvarsväsendets omorganisation medfört betydelsefulla förändringar i fråga om de militära förläggningarna till Karlskrona. Sålunda har, vad beträffar marinens organisation, en avsevärd reducering av personalstyrkan ägt rum såväl vid flottans station och varv i Karlskrona som vid kustartilleriregementet därstädes. Vidkommande arméorganisationen, har å ena sidan Karlskrona grenadjärregemente helt indragits och antalet fast anställda befattningshavare vid Göta ingenjörkårs kustingenjörkompani (föret benämnt fästningsingenjörkompani) i någon mån minskats, men å andra sidan har till staden förlagts ett detachement ur Kronobergs regemente. Jämlikt det av 1928 års riksdag fattade beslutet angående förläggningen av 2. flygkåren skall visserligen en mindre del av denna kår hava Karlskrona till förläggningssort, men, enligt vad kasernkommitténs utredning giver vid handen, torde detta förhållande sakna någon egentlig betydelse för staden såsom ekonomiskt vederlag för de vidtagna reduceringarna beträffande den till staden tidigare förlagda militära personalen.

Vad angår Karlskrona stads uppoffringar i anledning av de militära förläggningarna till staden, begränsa sig dessa, såsom av kasernkommitténs utredning inhämtas, till de av staden verkställda prestationerna för ordnandet av förläggningsförhållandena dels, jämlikt 1902 års kontrakt, för Karlskrona grenadjärregemente (med organisation enligt 1901 års härordning) samt för

Göta ingenjörkårs kustingenjörkompani, dels ock, jämlikt 1915 års kontrakt, för grenadjärregementets tredje bataljon. Då de förutsättningar, under vilka Karlskrona stad åtagit sig att fullgöra de i vederbörliga kontrakt angivna utfästelserna med avseende å infanteriförläggningen till staden, blivit genom åtgärder från kronans sida högst väsentligt rubbade, torde stadens anspråk att i anledning härav erhålla någon kompensation få anses befogade.

Enär någon del av den mark, som staden med äganderätt överlätit till kronan för Karlskrona grenadjärregementets räkning, icke ansetts kunna återställas, har kasernkommittén i förslaget till överenskommelse mellan kronan och staden upptagit kontant ersättning såsom huvudform för det vederlag, som borde utgå till staden. Vid det förhållandet, att Kronobergsdetachmentets förläggning till Karlskrona bereder staden ungefär enahanda förmåner, som skulle hava kommit densamma till godo, därest en tredjedel av grenadjärregementet bibehållits, har det syntts kasernkommittén, att staden borde erhålla ersättning för två tredjedelar av den mark, som staden upplätit till kronan såsom kasernområde för grenadjärregementet. Efter ett pris av 1 krona 70 öre per kvadratmeter hava två tredjedelar av denna mark (= 102,874 kvadratmeter) uppskattats till ett värde av 174,885 kronor. På grund av att Karlskrona stad även genom de personalindragningar, som ägt rum vid flottan och kustartilleriet, tillskyndats betydande förluster, har emellertid kasernkommittén ansett, att staden borde av billighetsskäl tillerkännas ytterligare vederlag av kronan, och med hänsyn härtill har den kontanta ersättningssumman höjts till 210,000 kronor. Å detta belopp, vilket kronan enligt förslagsöverenskommelsen skall utbetala till staden under år 1929 å tid, som kronan finner lämpligt bestämma, skall staden vara berättigad att uppbära ränta efter fem procent från och med den 1 januari 1928, tills betalning sker. Vad sålunda föreslagits finner jag mig böra tillstyrka.

I förslagsöverenskommelsen hava vidare intagits bestämmelser av innebörd, dels att kronan skall till staden återställa den sydöstra delen, i areal innehållande omkring 21,000 kvadratmeter, av det markområde, som enligt 1905 års tilläggskontrakt med nyttjanderätt upplåtits till kronan för anordnande av en skjutbana, dels ock att kronan skall såsom ersättning för nyttjanderätten till det återstående skjutbaneområdet erlagga en årlig avgift av 500 kronor. Jämväl dessa bestämmelser synas mig böra godtagas från kronans sida.

Vad härefter angår gäldandet av omförmälda ersättning till staden å 210,000 kronor jämte fem procent ränta därå för tiden från och med den 1 januari 1928, ingå härför erforderliga medel i det belopp av 245,750 kronor, som under fjärde huvudtiteln, punkten 73, i årets statsverksproposition beräknats för bestridande av kostnader i samband med uppgörelser med vissa städer. För här ifrågavarande ändamål torde nu av riksdagen böra för budgetåret 1929/1930 äskas ett särskilt extra anslag å 225,750 kronor, motsvarande dels kapitalbeloppet, 210,000 kronor, dels ock ränta därå för tiden intill utgången av nu löpande budgetår.

Den i överenskommelsen stadgade årliga arrendeavgiften för skjutbanan, 500 kronor, synes böra bestridas av den under lantförsvarets ordinarie byggnadsanslag upptagna anslagsposten för arrende-, jordskylds- och tomtöresmedel m. m., och torde i anledning härav någon förhöjning av nämnda anslag icke behöva ifrågakomma.»

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 15 februari 1929 omförmälda, den 27 september och den 4 oktober 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt Karlskrona stad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. vid detta utlåtande),

b) för bestridande av i § 2 i överenskommelsen angiven ersättning åt Karlskrona stad för budgetåret 1929/1930 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa ett extra anslag av 225,750 kronor.

Stockholm den 9 april 1929.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 35.

Bilaga.

Med anledning av de inskränkningar i försvarsorganisationen, som i följd av 1925 års beslut i försvarsfrågan skola komma till stånd, träffas härmed mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Karlskrona stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

De prestationer, som Karlskrona stad enligt kontrakt den 4 och den 12 september 1902, upplåtelsebrev den 24 september och den 2 december 1903, tilläggskontrakt den 11 och den 29 mars 1905 samt kontrakt den 27 mars och den 22 september 1915 fullgjort i förhållande till kronan för ordnande av Karlskrona grenadjärregementes och Göta ingenjörkårs fästningsingenjörkompanis förläggande till staden, skola, under enahanda villkor som angivits i berörda avhandlingar, anses verkställda icke blott för nämnda fästningsingenjörkompani utan jämväl för det detachment av Kronobergs regemente, som enligt 1925 års försvarsorganisation skall hava sin förläggningsort i Karlskrona.

§ 2.

Kronan förbinder sig att under loppet av år 1929, å tid kronan finner lämpligt bestämma, till staden utgiva ett kontant belopp av tvåhundra tusen (210,000:—) kronor.

Berörda belopp, varå staden skall vara berättigad uppbära ränta, beräknad efter fem procent, från och med den 1 januari 1928 till dess betalning sker, skall anses utgöra full ersättning för två tredjedelar av det markområde om tillhoppa 154,311.38 kvadratmeter, som staden enligt 1902 och 1915 års kontrakt med äganderätt upplåtit till kronan såsom kasernområde för Karlskrona grenadjärregementes räkning.

§ 3.

Av det markområde, som staden genom tilläggskontrakt den 11 och den 29 mars 1905 utan ersättning upplåtit till kronan för anordnande av en skjutbana för Karlskrona grenadjärregemente och Göta ingenjörkårs fästningsingenjörkompani, skall kronan den 1 juli 1929 eller vid den senare tidpunkt, som efter särskild överenskommelse kan bliva bestämd, till staden återställa den sydöstra delen. Det område, som staden sålunda skall återbekomma, har närmare utmärkts å en av stadsingenjören i Karlskrona Alarik Lagergréen den 26 januari 1928 upprättad karta och utgöres av den mark, som är belägen sydost om en linje, dragen rakt över skjutbanans bredd omkring 25 meter sydost om 400-metershållet, och som i areal innehåller sammanlagt omkring 21,000 kvadratmeter.

§ 4.

Såsom ersättning för nyttjanderätten till det område, som genom tilläggskontraktet den 11 och den 29 mars 1905 av staden upplåtits till kronan för anordnande av en skjutbana för de i § 3 här ovan omförmälda truppförband, dock med undantag av det i sistnämnda § angivna område, förbinder sig kronan att från och med den 1 juli 1929 till staden erlægga en årlig avgift av femhundra (500:—) kronor. Denna avgift skall av kronan utan anfordran betalas den 1 oktober varje år och avse ersättning för det löpande budgetåret.

§ 5.

Under förutsättning, att ovannämnda detachement av Kronobergs regemente framdeles alltjämt bliver förlagt till Karlskrona och där bibehålles åtminstone i enlighet med 1925 års försvarsorganisation, förklarar Karlskrona stad, att staden, utöver vad i denna överenskommelse stadgats, icke har några ersättningsanspråk att framställa gent emot kronan på grund av den förändring, som inträtt till följd av genomförandet av nämnda organisation.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Karlskrona stad det andra exemplaret. Stockholm den 27 september 1928.

För kasernkommittén:

JOHAN JÖNSSON.

/Nils Berlin.

Karlskrona den 4 oktober 1928.

För Karlskrona stad
i enlighet med stadsfullmäktiges i Karlskrona bemyndigande av den
23 februari 1928:

ALGOT COLLÉN.
